

***Nacionalni centar za vanjsko
vrednovanje obrazovanja***

A tanuló azonosító
matricája

FIGYELMESEN
RÁRAGASZTANI

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

Szöveggyűjtemény
VIZSGAKÖNYVECSKE 1

Magyar nyelv és irodalom

Szöveggyűjtemény

123456-99-99

Üres oldal

UTASÍTÁSOK

Ebben a könyvecskében találhatók azok az emlékeztető jellegű szövegrészek, amelyekhez a második vizsgakönyvecskében lévő zárt típusú feladatok kapcsolódnak. A feladatok előtt álló utasításban megjelöltük, hogy melyik szöveget kell elolvasni, mielőtt hozzáfog a feladatok megoldásához.

Az egyes feladatokkal a szövegértési, míg a többivel a mű keletkezési időpontjával kapcsolatos irodalomtörténeti, irodalomelméleti és nyelvi tudást ellenőrizzük.

Az utolsó három feladat egyik szöveghez sem tartozik.

Az első szöveghez az 1-10. sorszámú feladatok tartoznak.

A második szöveghez a 11-20. sorszámú feladatok tartoznak.

A harmadik szöveghez a 21-30. sorszámú feladatok tartoznak.

A negyedik szöveghez a 31-40. sorszámú feladatok tartoznak.

Sok sikert kívánunk!

A vizsgakönyvecskének 12 oldala van, ebből 4 oldal üres.

I. szöveg

Ómagyar Mária-siralom

(Pais Dezső olvasata és értelmezése szerint)

Valék siralom-tudatlan,
Siralomtól süppedek,
Bútól aszok, espedek.

Választ világomtól -
Zsidó, fiacskámtól,
Édes örömemtől.

Ó én édes uracskám,
Egyetlen egy fiacskám!
Síró anyád tekintsed,
Bújából kinyujtsad!

Szemem könnytől árad,
Én keblem bútól fárad,
Te véred hullása
Én keblem alélása.

Világ világa,
Virágnak virága!
Keservesen kínszatól,
Vas szegekkel veretel.

Ó nekem, én fiam,
Édes, mint méz!
Szegényül szépséged,
Véred ürül vízként.

Siralmam, fohászkodásom -
Terjed kívül
Én keblemnek belső búja
Mi soha nem hűl.

Végy halál engemet,
Egyetlenem éljen,
Maradjon uracskám,
Kit világ féljen!

Ó, igaz, Simeonnak
Biztos szava ére,
Én érzem e bűtört,
Mit hajdan ígére.

Elvárnám tőled,
De ne volna,
Hogy így kínszatól,
Fiam, halálra.

Zsidó, mit téssz,
Törvénytelen.
Mert fiam hal
Bűntelen.

Fogva, huzogatva,
Öklelve, kötve
Ölöd.

Kegyelmezzetek fiamnak,
Ne légyen kegyelem
magamnak,
Avagy halál kínjával
Anyját édes fiával
Egyetemben öljétek!

II. szöveg

Francesco Petrarca: *Ti szerencsés füvek, boldog virágok...*

Ti szerencsés füvek, boldog virágok,
kiken tapos mélázgató madonnám,
part, mely édes szavát figyelve andán,
szép lábának nyomát magadba zárod,

sima fácskák, friss lombbal ékes ágok,
halovány, kedves ibolyák a lankán,
sötét erdők, melyek fürödve lomhán
a Nap tűzésében, oly sudárrá váltok,

ó, nyájas táj, ó, tiszta, friss erecske,
mely tükröződ szép arcát s szép szemét is,
s élő fényétől gyulsz tükdökletesre,

irigyelem tőletek tekintetét is!
Ne lássam itt ridegnek a követ se:
lángoljatok, hisz lánggal égek én is!

III. szöveg

Arany János: *Szondi két apródja*

Felhőbe hanyatlott a drégeli rom,
Rá viassasút a nap, ádáz tusa napja;
Szemközt vele nyájas, szép zöld hegy-orom,
Tetején lobogós hadi kopja.

Két ifiu térdel, kezökben a lant,
A kopja tövén, mintha volna feszület.
Zsibongva hadával a völgyben alatt
Ali győzelem-ünnepet ület.

„Mért nem jön a Szondi két dalnoka, mért?
Bülbül-szavu rózsák két mennyei bokra?
Hadd fűzne dalokból gyöngysorba füzért,
Odaillót egy huri nyakra!”

„Ott zöldel az ormó, fenn zöldel a hant
Zászlós kopiával a gyaur basa sírján:
Ott térdel a gyöngypár, kezében a lant,
És pengeti, pengeti, sírván.”

...S hogy feljöve Márton, az orosz pap,
Kevély üzenettel a bösz Ali küldte:
Add meg kegyelemre, jó Szondi, magad!
Meg nem marad itt anyaszülte.

„Szép úrfiak! immár e pusztá halom,
E kopja tövén nincs mér' zengeni többet:
Jertek velem, ottlenn áll nagy vigalom,
Odalenn vár mézizü sörbet. –”

Mondjad neki, Márton, im ezt felelem:
Kegyelmet uradtól nem vár soha Szondi,
Jézusa kezében kész a kegyelem:
Egyenest oda fog folyamodni.

„Serbet, füge, pálma, sok déli gyümölcs,
Mit csak terem a nagy szultán birodalma.
Jó illatu fűszer, és drága kenőcs...
Ali győzelem-ünnepe van ma!”

Hadd zúgjon az álgyu! pogány Ali mond,
És pattog a bomba, és röpked a gránát;
Minden tüzes ördög népet, falat ont:
Töri Drégel sziklai várát.

„Szép úrfiak! a nap nyugvóra hajolt,
Immár földi vállát bíborszinű kaftán,
Szél zendül az erdőn, – ott leskel a hold:
Idekinn hideg éj sziszeg aztán!”

A vár piacára ezüstöt, aranyt,
Sok nagybecsű marhát máglyába kihordat;
Harcos paripái nyihognak alant:
Szügyeikben tört keze forgat.

„Aztán – no, hisz úgy volt! aztán elesett!
Zászlós kopiával hős Ali temette;
Itt nyugszik a halmon, – rövid az eset –;
Zengjétek Alit ma helyette!”

Két dalnoka is volt, két árva fiú:
Öltözteti cifrán bársonyba puhába:
Nem hagyta cselédit – ezért öli bú –
Vele halni meg, ócska ruhába’!

„S küldött Alihoz... Ali dús, Ali jó;
Lány-arcotok’ a nap meg nem süti nála;
Sátrában alusztok, a szélről is ó:
Fiaim, hozzá köt a hála!”

Hogy vítt ezerekkel! hogy vítt egyedül!
Mint bástya, feszült meg romlott torony alján:
Jó kardja előtt a had rendre ledúl,
Kelevéze ragyog vala balján.

„Rusztam maga volt ő!... s hogy harcola még,
Bár álgúgolyótul megtört ina, térde!
Én láttam e harcot!... Azonban elég:
Ali majd haragunni fog érte.”

Mint hulla a hulla! veszett a pogány,
Kő módra befolyván a hegy menedékét:
Ő áll a halála vérmosta fokán,
Diadallal várta be végét.

„Eh! vége mikor lesz? kifogytok-e már
Dícséretiből az otromba gyaurnak?
Eb a hite kölykei! vesseje vár
És börtöne kész Ali úrnak.”

Apadjon el a szem, mely célba vevé,
Száradjon el a kar, mely őt lefejezte;
Irgalmad, oh Isten, ne légyen övé,
Ki miatt lőn ily kora veszte!

IV. szöveg

Madách Imre: *Az ember tragédiája* (részletek)

Ádám:

A cél voltaképp mi is?
A cél, megszűnte a dicső csatának,
A cél halál, az élet küzdelem,
S az ember célja e küzdés maga.

(...)

Ádám:

Igaz, igaz, de mindegy, bármi hitvány
Volt eszmém, akkor mégis lelkesített,
Emelt, és így nagy és szent eszeme volt.
Mindegy, kereszt vagy tudomány, szabadság
Vagy nagyravágy formájában hatott-e,
Előre vitte az emberemet. –

(...)

Ádám:

Uram! rettentő látások gyötörtek,
Én nem tudom, mi bennök a való.
Óh, mondd, óh mondd, minő sors vár reám:
E szűkhatáru lét-e mindenem,...

(...)

Ádám:

Megy-é előbbre, majdan fajzatom,
Nemesbedvén, hogy trónodhoz közelegjen,
Vagy, mint malomnak barma, holtra fárad,
S a körből, melyben jár, nem bír kitörni?

(...)

Az Úr:

Karod erős – szived emelkedett:
Végtelen a tér, mely munkára hív,
S ha jól ügyelsz, egy szózat zeng feléd
Szünetlenül, mely visszaint s emel,
Csak azt kövesd.

(...)

Az Úr:

Te, Lucifer meg, egy gyűrű te is
Mindenségemben – működjél tovább:
Hideg tudásod, dőre tagadásod
Lesz az élesztő, mely forrásba hoz,
S eltántorítja bár – az mit se tesz –
Egy percre az embert, majd visszatér.
De bűnhődésed végtelen leend,
Szünetlen látva, hogy, mit rontni vágyol,
Szép és nemesnek új csírája lesz.–

(...)

Az Úr:

Mondottam ember: küzdj és bízva bízzál!

Üres oldal

Üres oldal

Üres oldal

